

VASI SZABÓ JÁNOS

MAGYAR MONTÁZS

(RÉSZLET)

Puskatussal ütötték a rendház ajtaját. Amint kinyílt, pufajkások rontottak be. Ketten oldalt megálltak, a hasukhoz szorították a dobtárust. A többi a bőrkabátos nyomában fölszaladt a gránitlépcsőn. Eléjük jött a rendfőnök, sápadt arcán félelem. Szólni sem volt idő, a pandúrok elővezették István testvért. A középmagas, barna hajú, fiatal pap riadt szemmel állt. Kezére bilincs került, a vállára hajították a kopott lódenkabátot. Ferenc atya annyit tudott kérdeni: „*De mi a vád, uraim?*” A karvalyorrú tiszt foghegyről odavetette: „*Rendszer elleni uszítás!*” István testvér ezt hallva tudta: elveszett...

Doh és émelyítő bűz kevercse ülte meg a penészes cellát: verejtek, hányás és rothadás szaga. Magára hagyták. Őr állt az ajtóban, csizmás lábát szétvetve. A kimerült pap lerogyott a fa kerevetre. Ezt látva a tagbaszakadt, sötét hajú, durva vonású férfi dobbantva lépett előre:

– Ki mondta, hogy leülhet? Fönlátni! – vállon suhintotta a gumibottal. Egy darabig bénán lógott István bal karja. – Akkor ül le, ha parancsot kap! – gyomrába bökött az ólombetéssel. Becsapódott a zárka vasajtaja. István órákig állt a nedves falnak támaszkodva. Fémcsajkjában híg lötytyöt adtak be a kisablakon. Hasonlított a kelkáposzta főzelékre. Remegő kézzel vette el, kimerülten leült, kortyot ha szürcsölt belőle: kivágódott az ajtó, ezúttal mokány, barna képű egyenruhás rontott be. Kiütötte kezéből a bádogdobozt, s nyakon vágta a gumibottal.

– Bűdös pápista! Állva zabál, megértette! – kiömlött a csajkjából a főzelék. A férfi a szemüvegét kereste a koszos betonon. A priccs alatt találta meg. Hála Istennek, az üveg ép maradt, csak a keret görbült el. Nagyon sajgott a nyaka, a falhoz lapulva ujjjaival törölte ki a maradék ételt.

Egész éjjel talpon volt, ha lába megrogyott a kimerültségtől, rögtön ott termett egy ór és a combját, karját ütötte. Hajnalban esett össze.

Üvöltve rázta a reggeli váltás, leöntötték hideg vízzel. Kirángatták a cellából és vizesen a kihallgatóba terelték. Támlátlan szék árválkodott a

széles íróasztal előtt. Sasorrú, magas homlokú tiszt ült az asztal mögött. Fekete szeme intelligens tekintetű.

– Csáfordi István, katolikus szerzetes, huszonhét éves. Fiatalember, mit keres a reverendában? A hazának szüksége van tanult, értelmes ifjakra. Ismeri az ön ellen emelt vádat? A legsúlyosabb büntetés is kiszabható. De mindig van lehetőség... Itt a vallomása, olvassa el, írja alá! – egy lista volt ismert és kevésbé ismert katolikus írók nevével. Tanúvallomás ellenük. Eltolta a papírt, mereven nézett a tisztre.

– Gondolja át, s ne szégyenkezzen, nem maga lesz az első. Vigyék vissza a cellába!

Aznap vigyázban kellett állnia, jobb karját oldalt fölemelve. Ha leengedte, nyomban mellette termett egy verőember. Ha összeesett, fölmosdaták. A moslékhoz hasonló ételt előtte öntötték ki a padlatra.

Éjszaka közepén jöttek érte. A kihallgatója ezúttal alacsony, vézna férfi volt, az egyenruha tartotta össze.

– Csáfordi, maga alig áll a lábán. Essünk gyorsan túl rajta. Írja alá az összes példányt!

Remegő kézzel emelte szeméhez a papírokat, a „beismerése” volt. A nyelve földagadt a szomjúságtól, nyögni tudott csak:

– Ez nem a vallomásom.

– Aláírja?

– Nem írom.

– Ha nem... Vigyék vissza a cellába! Tanítsák meg vallani!

Nagydarab egyenruhás kísérte. Először látta. Amint bevágódott mögöttük az ajtó, elrúgta a lábát. A mocskos betonra zuhant. A szemüveg darabokra tört. A csizmás láb a bordáit, a veséjét rúgta. Megpróbálta Jézus szenvedését felidézni, ám a képe épp úgy kihullt a kín rostáján, mint Isten neve.

Elfáradt a verőember, hagyta a földön heverni. Sokáig mozdulatlanul feküdt. Megkísérelt fölülni, a piccs szélébe kapaszkodott. A lendülettel ráült a kemény lapra. Két ór rontott a helyiségbe. Lerángatták a fekvőalkalmatosságról. A mokányabbik ordított:

– Mocskos ellenforradalmár! Állva döglesz meg, mint a lovak! – ekkor benézett a „rúgóember”.

– Hagyjátok ülni! Hozom a Bauer-harangot, majd az megkongatja az agyát.

Szemüveg nélkül homályosan látta a szadista ábrázatokat. A permanens kínzás kiölte testéből a fájdalmat. Egyszerű zsolozsma szavait próbálta föl-idézni, de nem ment. Akaratlanul tolt ajkaira a Hiszekegy

– Motyogsz, pápista? – a tömzsi őr állt előtte, búzló vödört húzott a fejébe, a társai röhögtek.

– Kongjon a harang! – gumibot csapódott a fémnék.

– *Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában... szédült... és Jézus Krisztusban...* a többi is ütni kezdte a vödört... *hiszek Szentlélekben...* hányinger, nem volt mit kihányni... *hiszem a katolikus Anyaszentegyházat...* döngtek a botok... *hiszek... hiszek...* nem tudta, miben hisz... elméjében a zúgás ezután az örökkévalóságig tartott.

